

där $(\mathbf{u} \ \mathbf{v} \ \mathbf{w})$ är matrisen med kolonnerna $\mathbf{u}$, $\mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$ och

$$\mathbf{v} \cdot (\mathbf{u} \times \mathbf{w}) = (\mathbf{u} \times \mathbf{w}) \cdot \mathbf{v} = \det(\mathbf{u} \ \mathbf{w} \ \mathbf{v}) = -\det(\mathbf{u} \ \mathbf{v} \ \mathbf{w}).$$

g) Påståendet är falskt: Om $\mathbf{Y} = \mathbf{0}$ saknar ekvationssystemet $\mathbf{A}\mathbf{X} = \mathbf{Y} = \mathbf{0}$ inte lösning (det finns ju den triviala lösningen $\mathbf{X} = \mathbf{0}$).

h) Påståendet är sant: Se Huvudsatsen (Sammanfatning, villkor (8) och (12), sida 232).

3. Om $\mathbf{A}^\top$ är inverterbar gäller

$$\mathbf{A}^\top \mathbf{X} - \mathbf{B} = \mathbf{I} \iff \mathbf{A}^\top \mathbf{X} = \mathbf{I} + \mathbf{B} \iff \mathbf{X} = (\mathbf{A}^\top)^{-1} (\mathbf{I} + \mathbf{B}).$$

Vi kollar nu att

$$\mathbf{A}^\top = \begin{pmatrix} 2 & -3 & -5 \\ -3 & 4 & 5 \\ 2 & -3 & -4 \end{pmatrix}$$

är inverterbar och beräknar inversen:

$$\begin{cases} 2x_1 - 3x_2 - 5x_3 = y_1 \\ -3x_1 + 4x_2 + 5x_3 = y_2 \\ 2x_1 - 3x_2 - 4x_3 = y_3 \end{cases} \begin{array}{l} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{l} \\ \\ 1 \end{array} \iff$$

$$\begin{cases} -x_1 + x_2 = y_1 + y_2 \\ -3x_1 + 4x_2 + 5x_3 = y_2 \\ 2x_1 - 3x_2 - 4x_3 = y_3 \end{cases} \begin{array}{l} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{l} \\ -3 \\ 2 \end{array} \iff$$

$$\begin{cases} (-x_1) + x_2 = y_1 + y_2 \\ x_2 + 5x_3 = -3y_1 - 2y_2 \\ -x_2 - 4x_3 = 2y_1 + 2y_2 + y_3 \end{cases} \begin{array}{l} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{l} \\ \\ 1 \end{array} \iff$$

$$\begin{cases} (-x_1) + x_2 = y_1 + y_2 \\ (x_2) + 5x_3 = -3y_1 - 2y_2 \\ (x_3) = -y_1 + y_3 \end{cases} \begin{array}{l} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{l} \\ \\ -5 \end{array} \iff$$

$$\begin{cases} (-x_1) + x_2 = y_1 + y_2 \\ (x_2) = 2y_1 - 2y_2 - 5y_3 \\ (x_3) = -y_1 + y_3 \end{cases} \begin{array}{l} \leftarrow \\ \leftarrow \\ \leftarrow \end{array} \begin{array}{l} \\ \\ -1 \end{array} \iff$$

$$\begin{cases} (-x_1) = -y_1 + 3y_2 + 5y_3 \quad (\cdot -1) \\ (x_2) = 2y_1 - 2y_2 - 5y_3 \\ (x_3) = -y_1 + y_3 \end{cases} \iff$$

$$\begin{cases} x_1 = y_1 - 3y_2 - 5y_3 \\ x_2 = 2y_1 - 2y_2 - 5y_3 \\ x_3 = -y_1 + y_3 \end{cases}$$

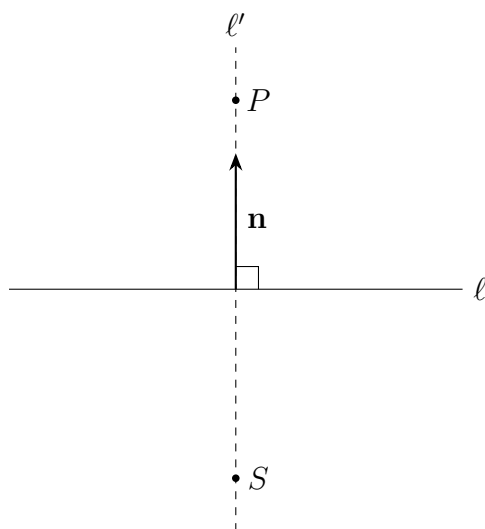
Alltså är $\mathbf{A}^\top$ inverterbar med inversen

$$(\mathbf{A}^\top)^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & -3 & -5 \\ 2 & -2 & -5 \\ -1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Vi kan nu beräkna $\mathbf{X}$:

$$\begin{aligned} \mathbf{X} &= (\mathbf{A}^\top)^{-1} (\mathbf{I} + \mathbf{B}) \\ &= \begin{pmatrix} 1 & -3 & -5 \\ 2 & -2 & -5 \\ -1 & 0 & 1 \end{pmatrix} \left(\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} -1 & -2 & -3 \\ 2 & 0 & -1 \\ 1 & 2 & -1 \end{pmatrix} \right) \\ &= \begin{pmatrix} 1 & -3 & -5 \\ 2 & -2 & -5 \\ -1 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & -2 & -3 \\ 2 & 1 & -1 \\ 1 & 2 & 0 \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} -11 & -15 & 0 \\ -9 & -16 & -4 \\ 1 & 4 & 3 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

4. a) Låt $\mathbf{F}: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ beteckna speglingen i ℓ . Låt $P: (x_1, x_2)$ vara ett godtyckligt punkt. Låt $S = \mathbf{F}(P)$ vara spegelbilden i ℓ av P .

Låt ℓ' vara linjen genom P med riktningsvektor $\mathbf{n} = (\sqrt{3}, -1)$ (normalvektorn för ℓ). Linjen ℓ' har ekvationen

$$\ell': \begin{cases} x = x_1 + \sqrt{3} \cdot t \\ y = x_2 - t \end{cases}$$

på parameterform. Skärningen mellan ℓ' och ℓ fås genom insättning av ℓ' 's ekvation i ℓ 's ekvation

$$\begin{aligned} \sqrt{3} \cdot x - y = 0 &\iff \sqrt{3} \cdot (x_1 + \sqrt{3} \cdot t) - (x_2 - t) = 0 \\ &\iff \sqrt{3} \cdot x_1 + 3t - x_2 + t = 0 \\ &\iff 4t + \sqrt{3} \cdot x_1 - x_2 = 0 \\ &\iff t = \frac{1}{4} \left(-\sqrt{3} \cdot x_1 + x_2 \right) \end{aligned}$$

Spegelbilden S fås genom att sätta in dubbla t -värdet $t = 2 \cdot \frac{1}{4} (-\sqrt{3} \cdot x_1 + x_2)$ i ℓ' 's ekvation:

$$\begin{cases} x = x_1 + \sqrt{3} \cdot t &= x_1 + \sqrt{3} \cdot \frac{1}{2} (-\sqrt{3} \cdot x_1 + x_2) &= -\frac{1}{2}x_1 + \frac{\sqrt{3}}{2}x_2 \\ y = x_2 - t &= x_2 - \frac{1}{2} (-\sqrt{3} \cdot x_1 + x_2) &= \frac{\sqrt{3}}{2}x_1 + \frac{1}{2}x_2, \end{cases}$$

dvs. vi får spegelbilden $S: \left(-\frac{1}{2}x_1 + \frac{\sqrt{3}}{2}x_2, \frac{\sqrt{3}}{2}x_1 + \frac{1}{2}x_2\right)$. Samlad gäller alltså

$$\mathbf{F}(x_1, x_2) = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} -x_1 + \sqrt{3} \cdot x_2 \\ \sqrt{3} \cdot x_1 + x_2 \end{pmatrix}$$

Då

$$\frac{1}{2} \begin{pmatrix} -x_1 + \sqrt{3} \cdot x_2 \\ \sqrt{3} \cdot x_1 + x_2 \end{pmatrix} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} -1 & \sqrt{3} \\ \sqrt{3} & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \end{pmatrix}$$

är $\mathbf{F}$ linjär med avbildningsmatrisen $\mathbf{A} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} -1 & \sqrt{3} \\ \sqrt{3} & 1 \end{pmatrix}$.

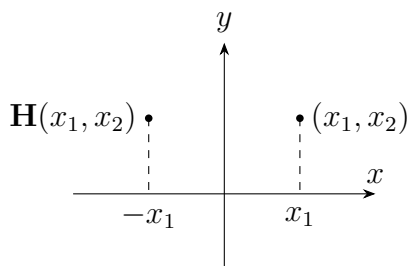
b) Låt $\mathbf{G}: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ beteckna rotationen vinkel $\frac{\pi}{3}$ i positiv led kring origo. Avbildningsmatrisen blir (jmf. (7.17) i boken)

$$\mathbf{B} = \begin{pmatrix} \cos(\pi/3) & -\sin(\pi/3) \\ \sin(\pi/3) & \cos(\pi/3) \end{pmatrix} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 1 & -\sqrt{3} \\ \sqrt{3} & 1 \end{pmatrix}$$

c) Spegling åtföljt av rotation är sammansättningen $\mathbf{G} \circ \mathbf{F}$. Enligt Sats 8.1 har denna avbildningsmatrisen

$$\mathbf{BA} = \frac{1}{2} \begin{pmatrix} 1 & -\sqrt{3} \\ \sqrt{3} & 1 \end{pmatrix} \frac{1}{2} \begin{pmatrix} -1 & \sqrt{3} \\ \sqrt{3} & 1 \end{pmatrix} = \frac{1}{4} \begin{pmatrix} -4 & 0 \\ 0 & 4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$$

d) Om $\mathbf{H}: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ betecknar spegling i y -axeln visar figuren nedan att $\mathbf{H}(x_1, x_2) = (-x_1, x_2)$.

Då

$$\begin{pmatrix} -x_1 \\ x_2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \end{pmatrix}$$

blir avbildningsmatrisen för $\mathbf{H}$ alltså

$$\begin{pmatrix} -1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$$

(Alternativt kan avbildningsmatrisen för $\mathbf{H}$ beräknas med samma metod som i **a**)). Detta är samma matris som i **a**), dvs $\mathbf{G} \circ \mathbf{F} = \mathbf{H}$ är spegling i y -axeln.

5. a) Determinanten av matrisen $\mathbf{A} = (\mathbf{u}_1 \ \mathbf{u}_2 \ \mathbf{u}_3)$ är:

$$\det(\mathbf{A}) = \begin{vmatrix} a & 2 & 3 \\ 1 & a & 1 \\ 1 & 2 & 1 \end{vmatrix} = a^2 + 2 + 6 - 2a - 2 - 3a = a^2 - 5a + 6 = (a - 2)(a - 3).$$

Enligt Huvudsatsen gäller då

$$\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2, \mathbf{u}_3 \text{ spänner upp } \mathbb{R}^3 \iff \det(\mathbf{A}) \neq 0 \iff a \notin \{2, 3\} \text{ (dvs. } a \neq 2 \text{ och } a \neq 3).$$

b) Om $a \notin \{2, 3\}$ vet vi från a) att $\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2, \mathbf{u}_3$ spänner upp $\mathbb{R}^3$. I detta fall går det alltså att skriva *alla* vektorer i $\mathbb{R}^3$ som en linjärkombination av $\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2$ och $\mathbf{u}_3$. Speciellt är $(2 - a, 2, a - 2)$ en linjärkombination av $\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2$ och $\mathbf{u}_3$ om $a \notin \{2, 3\}$.

Om $a = 2$ ger $\lambda_1 \mathbf{u}_1 + \lambda_2 \mathbf{u}_2 + \lambda_3 \mathbf{u}_3 = (2 - a, 2, a - 2)$ ekvationssystemet

$$\begin{cases} 2\lambda_1 + 2\lambda_2 + 3\lambda_3 = 0 \\ \lambda_1 + 2\lambda_2 + \lambda_3 = 2 \\ \lambda_1 + 2\lambda_2 + \lambda_3 = 0 \end{cases} \xrightarrow{-1} \iff \begin{cases} 2\lambda_1 + 2\lambda_2 + 3\lambda_3 = 0 \\ \lambda_1 + 2\lambda_2 + \lambda_3 = 2 \\ 0 = -2 \end{cases}$$

Lösning saknas, dvs. $(2 - a, 2, a - 2)$ är *inte* en linjärkombination av $\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2$ och $\mathbf{u}_3$ för $a = 2$.

Om $a = 3$ ger $\lambda_1 \mathbf{u}_1 + \lambda_2 \mathbf{u}_2 + \lambda_3 \mathbf{u}_3 = (2 - a, 2, a - 2)$ ekvationssystemet

$$\begin{cases} 3\lambda_1 + 2\lambda_2 + 3\lambda_3 = -1 \\ \lambda_1 + 3\lambda_2 + \lambda_3 = 2 \\ \lambda_1 + 2\lambda_2 + \lambda_3 = 1 \end{cases} \iff \begin{cases} \lambda_1 + 3\lambda_2 + \lambda_3 = 2 \\ 3\lambda_1 + 2\lambda_2 + 3\lambda_3 = -1 \\ \lambda_1 + 2\lambda_2 + \lambda_3 = 1 \end{cases} \xrightarrow{-3} \iff \begin{cases} \textcircled{\lambda_1} + 3\lambda_2 + \lambda_3 = 2 \\ -7\lambda_2 = -7 \\ -\lambda_2 = -1 \end{cases} \xrightarrow{-\frac{1}{7}} \iff \begin{cases} \textcircled{\lambda_1} + 3\lambda_2 + \lambda_3 = 2 \\ \textcircled{-7\lambda_2} = -7 \\ 0 = 0 \end{cases}$$

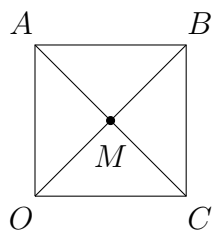
Detta system är lösbart (lösningen är $(\lambda_1, \lambda_2, \lambda_3) = (-1 - t, 1, t)$, $t \in \mathbb{R}$), dvs. $(2 - a, 2, a - 2)$ är en linjärkombination av $\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2$ och $\mathbf{u}_3$ för $a = 3$

Samlad gäller alltså

$$(2 - a, 2, a - 2) \text{ är en linjärkombination av } \mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2, \mathbf{u}_3 \iff a \neq 2.$$

6. Låt $B: (1, 0, 1)$. Då $\|\vec{OB}\| = \|(1, 0, 1)\| = \sqrt{1^2 + 0^2 + 1^2} = \sqrt{2} \neq 1$ är O och B motstående hörn i kvadratet. Planet π som kvadraten ligger i har riktningsvektorerna $(1, 2, 2)$ och $\vec{OB} = (1, 0, 1)$ vilket ger normalvektorn

$$\mathbf{n} = (1, 2, 2) \times (1, 0, 1) = \left(\begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 0 & 1 \end{vmatrix}, -\begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 0 \end{vmatrix} \right) = (2, 1, -2).$$

Vi har $\overrightarrow{OM} = \frac{1}{2}\overrightarrow{OB} = (\frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2})$. Om P är ett av de två resterande hörn (dvs. A eller C) är vektorn $\overrightarrow{MP}$ vinkelrätt mot $\mathbf{n}$. Från figuren ses att $\overrightarrow{MP}$ också är vinkelrätt mot $\overrightarrow{OB}$. Därför är $\overrightarrow{MP}$ parallell med

$$\mathbf{u} = \mathbf{n} \times \overrightarrow{OB} = (2, 1, -2) \times (1, 0, 1) = \left(\begin{vmatrix} 1 & -2 \\ 0 & 1 \end{vmatrix}, -\begin{vmatrix} 2 & -2 \\ 1 & 1 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 0 \end{vmatrix} \right) = (1, -4, -1).$$

Normering ger enhetsvektorn

$$\mathbf{e} = \frac{1}{\|\mathbf{u}\|} \mathbf{u} = \frac{1}{\sqrt{1^2 + (-4)^2 + (-1)^2}} \mathbf{u} = \frac{1}{\sqrt{18}} \mathbf{u} = \frac{1}{3\sqrt{2}} \mathbf{u}$$

Om P är ett av de två resterande hörn gäller $\overrightarrow{MP} \parallel \mathbf{e}$ och $\|\overrightarrow{MP}\| = \frac{1}{\sqrt{2}}$ vilket ger

$$\overrightarrow{MP} = \pm \frac{1}{\sqrt{2}} \mathbf{e} = \pm \frac{1}{\sqrt{2}} \cdot \frac{1}{3\sqrt{2}} \mathbf{u} = \pm \frac{1}{6} (1, -4, -1).$$

Vi kan nu beräkna P :

$$\overrightarrow{OP} = \overrightarrow{OM} + \overrightarrow{MP} = (\frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2}) \pm \frac{1}{6} (1, -4, -1) = \begin{cases} (\frac{2}{3}, -\frac{2}{3}, \frac{1}{3}) \\ (\frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{2}{3}) \end{cases}$$

De resterande hörn är alltså $A: (\frac{2}{3}, -\frac{2}{3}, \frac{1}{3})$ och $C: (\frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{2}{3})$.

Alternativ lösning: Låt $B: (1, 0, 1)$. Då $\|\overrightarrow{OB}\| = \|(1, 0, 1)\| = \sqrt{1^2 + 0^2 + 1^2} = \sqrt{2} \neq 1$ är O och B motstående hörn i kvadratet. Planet π som kvadraten ligger i har riktningsvektorerna $(1, 2, 2)$ och $\overrightarrow{OB} = (1, 0, 1)$ vilket ger normalvektorn

$$\mathbf{n} = (1, 2, 2) \times (1, 0, 1) = \left(\begin{vmatrix} 2 & 2 \\ 0 & 1 \end{vmatrix}, -\begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 0 \end{vmatrix} \right) = (2, 1, -2).$$

Då O ligger i π fås ekvationen

$$\pi: 2x + y - 2z = 0 \tag{1}$$

Om $P: (x, y, z)$ är ett av de övriga hörn gäller

$$\|\overrightarrow{OP}\| = \|(x, y, z)\| = 1 \iff \sqrt{x^2 + y^2 + z^2} = 1 \iff x^2 + y^2 + z^2 = 1 \tag{2}$$

Dessutom bilder $\overrightarrow{OP} = (x, y, z)$ och $\overrightarrow{BP} = (x - 1, y, z - 1)$ en rätt vinkel:

$$\overrightarrow{OP} \perp \overrightarrow{BP} \iff (x, y, z) \cdot (x - 1, y, z - 1) = 0 \iff x^2 - x + y^2 + z^2 - z = 0$$

Användning av (2) ger nu

$$x^2 - x + y^2 + z^2 - z = 0 \iff x^2 + y^2 + z^2 = x + z \iff 1 = x + z \tag{3}$$

Kombineras (3) och (1) erhålls

$$\begin{cases} x & + z = 1 \\ 2x & + y - 2z = 0 \end{cases} \iff \begin{cases} \textcircled{x} & + z = 1 \\ \textcircled{y} & - 4z = -2 \end{cases} \iff \begin{cases} x = 1 - t \\ y = -2 + 4t \\ z = t \end{cases}$$

Insättning i (2) ger

$$\begin{aligned}x^2 + y^2 + z^2 = 1 &\iff (1-t)^2 + (-2+4t)^2 + t^2 = 1 \\ &\iff t^2 - 2t + 1 + 16t^2 - 16t + 4 + t^2 = 1 \\ &\iff 18t^2 - 18t + 4 = 0 \\ &\iff t = \frac{1}{3} \text{ eller } t = \frac{2}{3}\end{aligned}$$

varför de två resterande hörn är $(\frac{2}{3}, -\frac{2}{3}, \frac{1}{3})$ och $(\frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{2}{3})$.